

Kršćanska biblioteka
www.monfortanci.com

PISMO PRIJATELJIMA KRIŽA

Sveti Ljudevit Marija Grignon Montfortski

PISMO PRIJATELJIMA KRIŽA

Naslov originala: *Lettre circulaire aux amis de la Croix*; i *Priere embrasée*, u *Oeuvres comptes* (Sabrana dijela), Edition du seuil, Paris 1966, str. 217- 261; 673-688.

Prijevod: *Pismo prijateljima Križa*, prijevod s francuskog originala, predgovor i bilješke: p. Miljenko Sušac s.m.m – misionar monfortanac

Predgovor

Sveti Ljudevit Marija Grignon Montfortski (1673- 1716) je napisao ovo *Pismo prijateljima Križa* za vrijeme duhovnih vježbi 1714. godine u Rennes-u. Pismo je upućeno udruzi vjernika “Prijatelji Križa” koju je on osnovao 1708. godine u St-Smilien-u. Pismo je jedino djelo, uz nekoliko *Pjesama*, koje je sveti misionar uspio objaviti za svog života.

Stil pisma je jedan direktni nagovor – poziv na nasljedovanje Isusa Krista i u njem svetac izlaže životni program prijatelja Križa. Montfort sam u svom životu je bio duboko “označen” znakom križa. On je iskusio patnju i križ u svim dimenzijama i periodima svoga života.

Samo pismo, skoro cijelo, je jedna duhovna egzegeza Isusova poziva na nasljedovanje po Križu (usp. Mt 16, 24), u kojem Montfort vidi bit kršćanskog savršenstva. Sveti Ljudevit uvodi čitatelja u klasičnu temu kršćanske asketike koja se izražava pojmovima, borbe, mrtvljenja, umiranja sebi, križa... Drugim riječima radi se o životu i svjedočanstvu vjere u svijetu (br. 2). Ipak svetac ne stavlja naglasak na antagonizam i borbu sa svijetom nego na dostojanstvo kršćanina i kršćanskog poziva u perspektivi 1 Pt 2,9: *Vi ste izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu*. “Vi se zovete prijatelji križa. Uzvišeno li je ovo ime!... To je veliko je ime Isusa Krista”... (br. 3.). Identitet i status kršćanina kulminira u identifikaciji- suobličenju Isusu Kristu.

Zbog toga svetac poziva na kršćansku dosljednost koja je plod razlikovanja duha koji ga vodi. “Razlikujete li također dobro glas Božji, i njegove milosti i glas svijeta i naravi?” (br.6.). Križ je znak Isusa Krista jer u njemu i po njemu imamo spasenje i puninu objave Božje ljubavi. Istinska kršćanska spoznaja i mudrost, koja se protivi mudrosti ovoga svijeta, sastoji se u spoznanju Isusa i otajstva njegova Križa.

Nositi svoj križ u svijetlu duhovnosti koju nam predlaže svetac ne znači traženje patnje, još manje smrti (usp. br. 42 i 49.), nego je to znak vjernosti i solidarnosti s Isusom Kristom patnikom. Baš zbog toga, kršćanski život je jedna borba koja sobom nosi trpljenje i križ koje u tom kontekstu postaje kušnja naše kršćanske i ljudske zrelosti, stavlja u krizu sve lažne ljudske sigurnosti i umišljene idealne kršćanske motivacije, koje uistinu nisu u Kristovu duhu iskustveno usvojene, te potiče na jednu reviziju našeg viđenja života i načina shvaćanja i prihvaćanja Boga u njegovom otajstvenom i nepredvidivom planu spasenja.

Pismo prijateljima Križa je na hrvatskom jeziku po prvi puta bilo objavljeno još daleke 1935. godine u prijevodu M. Domca u knjizi *Naprijed za Križem*. Radi se o prijevodu s njemačkog jezika, a ne navodi se originalno francusko izdanje, tako da je nepotpun. Ponekad u njemu nedostaju cijele rečenice, a često i sam smisao ne odgovara originalu. Mi smo u ovom izdanju koristili i taj prijevod, ali smo nastojali čim više približiti ovaj hrvatski prijevod originalnom tekstu.

PISMO PRIJATELJIMA KRIŽA

1. Božanski Križ me skriva i sprječava me govoriti. Dakle ne mogu i ne želim vam govoriti ni otkriti osjećaje moga srca o uzvišenosti svetih vježbi vašeg sjedinjenja s Križem Isusa Krista koji je dostojan klanjanja.

Ipak, dragi prijatelji Križa ! Danas, zadnji dan mojih duhovnih vježba, ostavljam svoju samoću, i da tako kažem, izlazim iz očaravajućeg boravišta moga duha kako bih ocrtao na ovom papiru s nekoliko laganih obrisa Križ da bi se utisnuli u vaša dobra srca. Dao Bog da radije krv iz mojim žila, nego li crnilo moga pera ih učini prodornima. Ali što to govorim, i kada bi to bilo potrebno, ta je krv odveć grešnička.

Zato neka Duh Boga živoga bude život, snaga, duša i sadržaj mojega pisma. Njegovo pomazanje neka je moje crnilo, a njegov božanski Križ moje pero, a vaše srce moj papir.

1. UZVIŠENOST UDRUGE: “PRIJATELJI KRIŽA”

2. Vi ste, prijatelji Križa, sabrani kao raspeti vojnici da se borite sa svijetom; ne povlačeći se pred njim – kao redovnici i redovnice - iz straha, da budu pobijedeni; nego kao jaki i hrabri vojnici na bojnom polju, bez uzmicanja ni pedlja natrag, a još manje bez bježanja! Hrabro! Borite se odvažno!

Sjedinite se u savez duša i srdaca. Taj je savez mnogo jači i strašniji za svijet i pakao, nego li su za neprijatelje jedne države snage njene vojske dobro sjedinjene. Đavoli se sjedinjuju, da vas upropaste: sjedinite se i vi, da ih pobijedite; škrtci se sjedinjuju da trguju i steknu zlata i srebra: radite i vi zajedno da steknete blaga vječnosti, koja su skrivena u Križu. Sjedinjuju se raspuštena djeca svijeta, da se vesele: sjedinite se i vi da trpite.

1.1. Uzvišenost imena: “Prijatelji Križa”

3. Vi se zovete prijatelji Križa. Uzvišeno li je ovo ime! Priznajem vam, da sam tim imenom očaran i gotovo zablješten. Ono je sjajnije od sunca, uzvišenije od neba, slavnije i veličanstvenije od najkrasnijih naslova i imena careva i kraljeva. To je veliko ime Isusa Krista, pravoga Boga i čovjeka; da, to mora biti i jedino pravo i jasno ime svakoga kršćanina! (usp. Gal 6,14).

4. Ali kolikogod me oduševljava njegov sjaj, toliko se bojim njegove težine. Kolike li nepropustive i teške dužnosti su sadržane u ovom imenu, sam Duh Sveti izriče ih ovim riječima : *Vi ste izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu* (1 Pt 2,9).

Prijatelj Križa je od Boga izabrani čovjek, između deset tisuća ljudi, koji žive po svojim sjetilima i samo po svojoj glavi, da postane božanski duhovan, uzdignut iznad razuma. Proviđi život posve protivan sjetilima u svijetlu čiste vjere i žarke ljubavi prema Križu.

Prijatelj Križa je svemoćni kralj i junak, koji slavi pobjedu nad đavolom, svijetom, tijelom i nad njihovim trima požudama (usp. 1 Iv 2,16). Ljubavlju, kojom ljubi poniženja, pobjeđuje oholost sotone; ljubavlju prema siromaštvu, nadvladava škrtost svijeta; ljubavlju prema trpljenju, mrtvi sjetilnost tijela.

Prijatelj Križa je svet čovjek, rastavljen od svega vidljivoga. Srce je njegovo uzvišeno nad sve ništavno i prolazno, njegova domovina je u Nebo, na zemlji boravi samo kao stranac i došljak i ne poklanja joj svoga srca (usp. 1 Pt 2,11); promatra je posvema ravnodušno, pače je prezirno gazi nogama.

Prijatelj Križa je dragocjena svojina Isusa Krista koju je zadobio raspet na Kalvariji u zajedništvu sa Majkom. On je Benjamin, sin boli i sin desnice, rođen u njegovom bolnom

srcu, proizišao iz njegova ranjenoga boka i još rumen od njegove krvi¹. Rođen u ovakvoj krvavoj žrtvi, želi jedino križ, smrt svijetu, tijelu i grijehu, da uzmogne već ovdje na zemlji živjeti sakriven život s Kristom u Bogu (usp. Kol 3,3). Napokon je savršeni prijatelj Križa, pravi Kristonosac, što više drugi Isus Krist, tako da u istinu može reći sa apostolom : *Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni* (Gal 2,20).

5. Pitam vas, dragi prijatelji Križa, da li ste po vašim djelima ono, što znači vaše veliko ime? Želite li barem iskreno i s čvrstom voljom takvi postati milošću Božjom, u sjeni križa, na Kalvariji i pod okriljem ožalošćene Majke Božje? Upotrebljavate li zato sva nužna sredstva? Jeste li pošli uskim i trnovitim putem na Kalvariju koji je pravi put života? Niste li možda i neopazice krenuli širokim putem svijeta, što je put propasti? Zna li, da ima jedan put, koji se čini čovjeku ravan i siguran, a ipak vodi u smrt (usp. Izr 14,12)?

6. Razlikujete li također dobro glas Božji, i njegove milosti i glas svijeta i naravi? Čujete li dobro glas Boga, našega dobroga Oca, koji poslije onoga trostrukoga jao, kojim je prokleo one, koji slijede požude ovoga svijeta...*Jao, jao, jao stanovnicima zemlje* (Otk 8,13) ...vama pak raskriljenih ruku i pun ljubavi dovikuje: *Ocijeli se od njih izabrani moj narode* (Otk 18,4).

Predragi prijatelji Križa moga Sina, odijelite se od sinova svijeta, koji su prokleti od moga Veličanstva, isključeni od moga Sina (usp. Iv. 17,9), a osuđeni od Duha Svetoga (usp. Iv 16,8.s.). Ne sjedajte na njihove okužene učiteljske stolice, ne slijedite njihove savjete, i ne ustavljajte se na njihovim putovima. Bježite iz sredine velikoga sramotnoga Babilona, slušajte samo glas i slijedite samo stope moga preljubljenoga Sina, kojega vam dadoh, da bude vaš put, istina, život i vaš uzor: *Njega slušajte!* (Mt 17,5) preljubljenoga Isusa, koji vam pod teretom svoga Križem dovikuje: *Pođite za mnom !* (Mt 4,19). *Tko ide za mnom, ne hoda u tami !* (Iv 8,12). *Uzdajte se, ja sam pobijedio svijet* (Iv 16,33).

1.2. Dvije stranke

7. Gledajte, draga braćo, dvije stranke, koje se bore neprestance međusobno: jedna je Isusa Krista, a druga je stranka svijeta².

Desno su sljedbenici našega miloga Spasitelja, koji se uspinju uskim putem, koji je danas više nego ikada suzila pokvarenost ovoga svijeta. Na čelu te povorke ide naš dobri Učitelj bosonog, okrunjen trnovom krunom, izranjen i krvava tijela. Nosi teški Križ. Malo ih ide za njim, samo šačica; zato ga srčano slijede. Doista ili se njegov blagi glas ne čuje u buci ovoga svijeta ili se nema hrabrosti da ga se slijedi u njegovom siromaštvu, patnjama, poniženjima i drugim križevima, koje nužno moramo nositi danomice cio život dok smo u njegovoj službi.

8. Lijevo je stranka svijeta, ili đavla, koja je, naizgled, mnogobrojnija, ljepša i sjajnija. Cijeli lijepi svijet tu trči. Premda su ti putovi široki i ugodniji, širi nego ikada zbog mnoštva koje njima hodi, poput bujice. Ovi su putovi posuti cvijećem, obrubljeni zabavama i igrama, pokriveni zlatom i srebrom. Zamamni su, pa kako da ne pođu za njima ljubitelji mekoputnosti ?

9. Maleno stado koje slijedi Isusa na desno (usp. Lk 12,32), govori samo o suzama, pokori, molitvama i preziranju svijeta. Često se čuju jecanjem isprekidane riječi: “Dajte da trpimo, plaćemo, postimo i molimo, pustite nas da budemo u skrovitosti, ponizni, siromašni i

¹ Smisao ovog događaja nam daje samo Sveto Pismo. Krv označava stvarnost žrtve Jaganjaca koja se proljeva za spas svijeta (usp. Izl 24,8), dok je voda simbol Duha i njegove plodnosti. Crkveni oci su s pravom u vodi vidjeli simbol krštenja, a u krvi, euharistije te u ovim sakramentima znak Crkve, nove Eve koja se rađa iz boka novog Adama.

² Usp. Ps 1; Mt 6,24; Lk 16,23. Dvije stranke podsjećaju i na “dva puta” o kojima se govori u *Didache* ili nauku dvanaestorice apostola i na “dvije zastave” iz *Duhovnih vježbi* sv. Ignacija.

umrtvljeni samozatajom, jer tko nema duha Kristova, koji je duh Križa, nije Kristov (usp. Rim 8,9). Oni, koji su Kristovi, razapeli su tijelo svoje zajedno sa požudama. Da ne budemo prokleti, moramo se suobličiti našem uzoru, Isusu Kristu.

Hrabro! Jedan drugom povikuju - Hrabro! Ako je Bog uz nas, među nama i pred nama, tko će biti proti nama? Onaj, koji je u nama, jači je od onoga koji je u svijetu. *Nije sluga veći od gospodara!* (Iv 13,16). Kratak čas žalosti, pribavlja nam veliku vječnu slavu (usp. 2 Kor 4,17). Manje je izabranih, nego li što se misli! (usp. Lk 13,23). Samo hrabri i siloviti prisvajaju silom nebo (usp. Mt 11,12). Okrunjen će biti samo onaj, koji se borio zakonito po evanđelju, a ne po modi i shvaćanju svijeta (usp. 2 Tim 2,5) Borimo se dakle hrabro, trčimo brzo, da što prije stignemo cilju i dobijemo krunu.

Ovo je dio riječi Božjih, kojima se potiču međusobno prijatelji Križa.

10. Sinovi svijeta, da se što jače utvrde u svojoj zlobi bez skrupula, dovikuju si danomice: “Život, život; mir, mir; veselje, veselje; jedimo, pijmo, pjevajmo, plešimo, igravimo i zabavljajmo se! Bog je dobar! Nije nas stvorio zato, da nas baci u vječno prokletstvo; ne zabranjuje nam Bog, da se veselimo; neće nas prokleti radi toga; ostavimo se skrupula: nećemo propasti!” *Ne nećete umrijeti...* (Post 3,4).

11. Prisetite se, draga subraćo, da vas ovaj čas gleda naš dobri Isus i svakomu pojedinomu govori:

“Gle, gotovo me ostavlja cijeli svijet na kraljevskom putu Križa. Slijepi idolopoklonici rugaju se mome Križu misleći, da je ludost; okorjeli se Židovi sablažnjuju nad njim, kao da je kamen smutnje i užasa (usp. 1Kor 1,23); krivovjernici ga razbijaju ruše kao stvar dostojnu prezira! Na žalost moram reći sa suzama u očima, i skršena srca da mi je najteža bol, što su me moja vlastita djeca, koju sam odgojio u vlastitom krilu i poučavao u mojoj školi, ti moji udovi, koje sam oživio mojim duhom, napustila i prezrela, te postadoše neprijatelji moga Križa (usp. Fil 3,18). *Hoćete li i vi otići?* (Iv 6,68).

Hoćete li me napustiti i vi koji ste još ostali, bježeći od moga Križa, kao djeca ovoga svijeta, te se tako ponašaju kao antikristi? *Mnogi su se pojavili antikristi...* (1 Iv 2,18). Zar ćete se i vi suobličiti ovom svijetu i prezreti siromaštvo moga Križa, i hlepiti za bogatstvom? Zar ćete i vi izbjegavati patnje moga Križa, a hlepiti za ugodama; mrziti poniženja moga Križa i težiti za častima? Mnogi su mi naizgled prijatelji, koji govore i javno da me ljube, a uistinu me mrze, jer ne ljube moj Križ; mnogi prijatelji sjede za mojim stolom, ali malo ih je, koji rado nose moj Križ”³.

12. Na ovaj ljubezni poziv Isusa Krista, uzdignimo se nad same sebe, ne dajmo da nas kao Evu zavedu naša sjetila; gledajmo jedino na začetnika i dovršitelja naše vjere, Isusa Krista, raspetoga (usp. Heb 12,2). Izbjegavajmo iskvarenost i požudu pokvarenog svijeta, a ljubimo savršeno Isusa Krista to jest u križevima svake vrste. Razmatrajmo često one čudesne riječi našega ljubljenoga Učitelja, koje sadržavaju u sebi svu savršenost kršćanskoga života: *Ako tko hoće ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme križ svoj i neka me slijedi!* (Mt 16,24).

2. PUT KRŠĆANSKOG SAVRŠENSTVA

13. Sve kršćansko savršenstvo se sastoji:

3. U želji i odluci da se postane svet: *Ako tko hoće ići za mnom;*
4. U obraćenju i mrtvljenju: *neka se odrekne samoga sebe;*
5. U trpljenju: *neka uzme križ svoj;*
6. U nasljedovanju i djelovanju: *i neka me slijedi!*

³ Nasljeduj Krista II, p. 11, br.1.

2.1. Ako tko hoće ići za mnom

14. Isus kaže: *Ako tko*, a ne “ako neki”, da bi označio malen broj izabраниh, koji će se htjeti suobličiti Isusu Kristu raspetom u nošenju svoga križa. Taj broj je malen, tako malen, da bismo od boli svisnuli, kad bi nam bilo dano da ga upoznamo. Toliko malen, da se jedva nađe jedan između deset tisuća, kako je to bilo objavljeno većem broju svetaca, na primjer sv. Šimun Stiliti, kako nam to prenose sv. opat Nil, sv. Efreim, sv. Basilije i drugi. Toliko ih je malo, da, kad bi Bog htio sabrati prave nosioce Križa, morao bi im doviknuti, kako je nekoć po proroku viknuo : *Bit ćete probrani jedan po jedan!* (Iz 27, 12), sabrani jedan iz ove pokrajine, drugi iz onog kraljevstva.

15. *Ako tko hoće*, to jest ako ima istinsku, potpunu i odlučnu volju, koju ne pokreće narav, običaj, samoljublje, interes ili ljudski obzir, nego posebna pobjednička milost Duha Svetoga, koja se ne daje svakome: Nije dano svakome, da razumije ova otajstva (usp. Mt 13,11). Istinska iskustvena spoznaja otajstva Križa je dana samo malom broju prijatelja.

Čovjek, koji se hoće popeti na Kalvariju i usred svoje zemlje dati se sa Isusom razapeti na Križ, mora biti hrabar, odlučan junak, visoko uzdignut k Bogu, koji prkosi svijetu i paklu, svojemu tijelu i svojoj vlastitoj volji, što više pripravan sve ostaviti, sve poduzeti i sve trpjeti za Isusa Krista. Znajte, dragi prijatelji Križa, da oni među vama koji nisu tako odlučni, idu samo na jednoj nozi, lete samo jednim krilom i nisu dostojni biti u vašoj sredini, jer nisu vrijedni, da se zovu prijateljima Križa, kojega moramo sa Isusom ljubiti, velikodušno i s velikom srčanošću. Nečija polovična volja mogla bi, poput šugave ovce, pokvariti cijelo stado. Ima li među vama koja takva, koja je ušla u vaš ovčinjak kroz opaka vrata svijeta, istjerajte je u ime Isusa Krista razapetoga, kao vučicu, koja je prodrla među ovce.

16. *Ako tko hoće ići za mnom*, koji sam se tako ponizio, poništio, da sam postao sličniji crvu nego čovjeku; *a ja crv sam, a ne čovjek* (Ps 22,7); koji sam došao na svijet samo zato, da zagrlim Križ, da ga usadim usred svoga srca, zavolim od svoje rane mladosti, (usp. Mudr 8,2) da cijeli svoj život žedam za njim, *kako sam tjeskoban dok se sve to ne izvrši* (Lk 12,50), da ga radosno nosim i da mi je miliji nego li sve radosti nebeske i zemaljske, *namjesto određene mu radosti podnese Križ* (Heb 12,2); i koji napokon, nisam bio zadovoljan prije, nego što sam umro u njegovom božanskom zagrljaju.

2.2. Neka se odrekne samoga sebe

17. Ako tko dakle hoće za mnom koji sam raspet i tako sam se poništio, neka se kao i ja hvali samo siromaštvom, poniženjima i trpljenjima moga Križa; neka se odrekne samoga sebe!

Neka su isključeni iz društva pravih prijatelja križa oni oholi nosioci križa, mudraci svijeta, veliki geniji i jake duše, koje su poradi svoga znanja tvrdoglave i znanjem se nadimlju! Daleko neka budu oni silni brbljavci, koji mnogo viču, a ne donose nikakvih plodova osim onih svoje taštine! Daleko neka budu one pobožne oholice, koje svugdje donose sotonski ja i uvijek u ustima imaju onu oholu riječ: *Zahvaljujem ti što nisam kao ostali ljudi* (Lk 18,11) koji ne mogu trpjeti prekoravanja, a da se ne ispričavaju, poniženja, a da se ne uzvisuju.

Brižno pazite da ne primite u svoje društvo takove delikatne i osjetljive duše, koje se boje svakoga i najmanjega uboda igle; koje u najmanjoj boli viču i tuže se, a nisu nikada okusile pokorničke haljine ni biča ni drugih pokorničkih muka, i u svojim pomodarskim pobožnostima tražeći ugodu miješaju finoću i najistančaniju neumtrvljenost.

2.3. Neka uzme križ svoj

18. *Neka uzme križ svoj!* - Svoj. Neka takav čovjek ili takova žena – rijetka žena koja *više vrijedi nego biserje* (Iz 31, 10) i koju cijela zemlja ne bi mogla isplatiti - radosno uzme, s ljubavlju zagrlji i nosi hrabro na vlastitim ramenima svoj križ, ne tuđi.

Svoj križ, što mu ga je pripravila moja mudrost po težini, mjeri i broju (usp. Ps 11,20): svoj križ, koji sam ja vlastitom rukom i najvećom točnošću četverostruko izmjerio: naime njegovu debljinu, duljinu, širinu i dubinu; svoj križ, koji sam mu ja u jednom činu beskrajne ljubavi i dobrote prema njemu, izrezao tek kao mali dio onoga Križa, koji sam nosio na Kalvariju; svoj križ, koji je najveći dar uopće, što ga mogu na zemlji darovati svojim odabranicima; svoj križ, kojemu je *debljina* gubitak zemaljskih dobara, poniženja, preziranja, boli, bolest i duhovne patnje, što ih mora iz ruke moje providnosti, primati svaki dan do svoje smrti ; svoj križ, kojemu je *duljina* određeni broj mjeseci i dana, u kojima je potišten radi klevete, satrt bolešću u krevetu, spao na prosjački štap, prisiljen da bude izvrnut mnogim napastima, suhoći, osamljenosti i drugim duhovnim patnjama; svoj križ, čiju *širinu* čine teške situacije pune gorčine bilo sa strane rodbine, prijatelja i suradnika; napokon svoj križ, kojemu je *dubina* najskrovitija patnja, kojom ću ga ožalostiti, a da ga neće moći utješiti stvorovi, paće će ga ostaviti i sa mnom se složiti, da mu otežaju boli.

19. Neka uzme križ, nipošto vuče ili strese; neka ne odreže ništa od njega i neka ga ne skriva, već neka ga nosi visoko uzdignuta. Neka drži Križ visoko u ruci, neka ne bude nestrpljiv; neka se ne tuži; neka ne plače i neka se ne tuži; neka ne mrmlja svojevoljno; bez razdioba i naravi prirođenih izgovora, neka se ne srami, neka se ne obazire na ljude.

Neka ga stavi na svoje čelo i govori sa sv. Pavlom: *Neka je daleko od mene da se čime ponosim osim Križem Gospodina našega Isusa Krista* (Gal 6,14). Bogu neka se sviđi, da ja nemam druge slave osim u Križu Isusa Krista, moga Učitelja. Neka ga nosi na svojim ramenima poput Isusa Krista, da mu Križ bude oružje pobjede i žezlo njegova kraljevstva (usp. Iz 9, 6).

Napokon neka ga iz ljubavi usadi u svoje srce, da ga pretvori u gorući trnovi grm, koji će danju i noću gorjeti najčišćom ljubavi prema Bogu i neće nikada izgorjeti (usp. Izl 3,2).

2.3.1. Ništa nije tako nužno kao nositi Križ

20. Križ, neka ga nosi, jer ništa nije tako nužno, tako korisno, slatko i slavno, kao nešto trpjeti za Isusa Krista.

a. Grešnicima

21. U istinu, dragi prijatelji Križa, svi ste vi grešnici ; nema među vama nijednoga, koji nije zaslužio pakao, ja više nego itko drugi. Naši grijesi moraju biti kažnjeni, bilo na ovom bilo na drugom svijetu. Kazni li nas Bog za našega života na zemlji: neće nas kazniti na drugom svijetu.

Ako prihvaćamo da nas Bog kazni za života, tada će kazna biti blaga, kaznit će nas milosrđe, koje vlada na ovom svijetu, a ne stroga pravda; kazna će biti lagana i prolazna, pratit će je slatkoća i zasluge, a u vremenu i vječnosti nagrada.

22. Odogodi li Gospodin zasluženu kaznu za naše grijeh, koju smo zaslužili i koja je nužna, za vječnost, tada će nas kazniti ognjem i krvlju osvetna pravednost Božja. Strašna kazna (usp. Heb 10,31), neizreciva, nepojmljiva. *Tko će mjeriti žestinu gnjeva tvojega.* (Ps 90,11). Kazna bez milosrđa: *Sud bez milosrđa* (Jak 2,13); bez sućuti, utjehe, zasluga, granica i kraja.

Da, vječna. Jedan smrtni grijeh, koji si počinio u času, ona grešna i svojevoljna zla misao, koju si davno zaboravio, ili riječ, koju je odnio vjetar, ono na očigled neznatno djelo

protiv Božjega zakona, koje je trajalo tako kratko vrijeme; bit će kažnjeno kroz cijelu vječnost sa đavlama u paklu, tako dugo dok će Bog biti Bog, a da se Bog osvete neće smilovati tvojim strašnim mukama, tvojim uzdasima i suzama, koje bi mogle i pećine rastopiti. Zauvijek trpjeti bez ikakve zasluge, milosrđa i kraja!

23. Mislimo li mi na to, kad nas snađe kakvo trpljenje na ovome svijetu? Kako smo sretni, kad još možemo vječnu neplodnu kaznu bez zasluga zamijeniti prolaznom i punom zaslugom, noseći strpljivo taj križ! Koliko imamo neisplaćenih dugova! Kolikim smo samo grijesima sagriješili, za koje ćemo morati poslije gorkog kajanja i iskrene ispovijedi trpjeti u čistilištu kroz čitava stoljeća, jer se u ovom životu zadovoljismo sa nekoliko lakih pokora!

Podmirimo Bogu dugove dok smo na ovom svijetu, noseći rado svoj križ. Na drugom svijetu morat ćemo sve do posljednjeg novčića (usp. Mt 5,26), do posljednje nepotrebne riječi platiti. Kad bi nam bilo moguće oteti đavlu knjigu smrti, u kojoj je zabilježio sve naše grijehe i kaznu (usp. Kol 2,14), koju smo zaslužili za njih, našli bismo, da smo zaduženi golemim dugom. Tada bismo radosno trpjeli na ovom svijetu godine i godine radije, nego li samo i jedan jedini dan u vječnosti.

b. Božjim prijateljima

24. Ne laskate li sebi, moji prijatelji Križa, da ste već prijatelji Božji ili barem da hoćete biti prijatelji Božji? Odlučite dakle piti kalež, koji treba piti, da postanete prijatelji Božji : “Pili su kalež Gospodinov i postadoše prijatelji Božji”⁴. Miljenik Benjamin je imao kalež, a njegova braća samo pšenicu (usp. Izl 44, 1-12); učenik, Isusov ljubljani učenik, bio je u njegovom Srcu, pošao je za njim na Kalvariju i pio je iz kaleža. *Možete li i vi piti kalež?* (Mt 20,22). Dobro je željeti slavu Božju, ali ako se ne odlučimo da sve trpimo, onda ne znamo što želimo i to je luda i besmislena želja! *Ne znate što istete* (Mk 10,38). *Treba kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje* (Dj 14,21). Da morate okušati mnoge nevolje, to je neophodno! Nije moguće unići u kraljevstvo nebesko, nego nakon mnogih križeva i nevolja.

c. Božjoj djeci

25. Vi se s pravom hvalite, da ste djeca Božja, ali hvalite se i udarcima bičeva, koje vam daje ovaj dobri Otac, i od kojih vas ni u buduću neće poštediti, jer *Gospodin kara onoga koga ljubi i šiba svakoga koga usvaja za svoga sina* (Heb 12,5). Ako vi niste među njegovom ljubljenom djecom, koje li nesreće, tada ste, kaže sv. Augustin, među odbačenicima. Svatko tko ne uzdiše na ovom svijetu poput putnika i tuđinca, ni na drugom se svijetu neće radovati kao nebeski građanin, veli sv. Augustin. Ne pošalje li vam Bog Otac od vremena do vremena po koji dobar križ, to je dokaz da se na vas nešto ljuti ili da ne misli više na vas. On vas gleda kao tuđince koji su izvan njegove kuće i zaštitite ili ste mu postali kao nezakonita djeca (usp. Heb. 12,8), koja ne zaslužuju ni njegove brige ni ukora, jer nemaju prava na očevu baštinu.

d. Učenicima rassetoga Boga

26. Prijatelji Križa, učenici rassetoga Boga, pogani ne poznaju otajstvo križa ; Židovi ga odbacuju, krivovjerci i zli katolici ga preziru i od njega bježe. Kad je tako, naučite se ovo veliko otajstvo upoznati u školi Isusa Krista, jer ga jedino tu možete upoznati. Uzalud ćete tražiti po svim akademijama staroga svijeta makar samo jednoga filozofa, koji bi naučavao ovu nauku; badava ćete pozvati u pomoć i razum i sjetila: ovo otajstvo može vas naučiti jedino Isus Krist i uvesti vas u njegovo iskustvo po svojoj pobjedničkoj milosti.

Usavršavajte se dakle u ovoj uzvišenoj znanosti pod vodstvom tako velikoga Učitelja, pa ćete dokučiti i sve druge znanosti, jer ona savršeno sadrži sebi sve ostale. To je naša

⁴ Iz rimskog Časoslova.

naravna i nadnaravna filozofija, božanstvena i otajstvena teologija, naš kamen mudrosti⁵ koji preobražava strpljivošću najsiroviju kovinu u dragocjene metale, najstrahovitije boli u slast, siromaštvo u bogatstvo, a najdublja poniženja u slavu. Među vama je najmudriji onaj, pa neznao inače ni prvih slova, koji zna najbolje nositi svoj križ.

Čujte velikoga sv. Pavla, koji nakon svoga povratka iz trećega neba veli - gdje je spoznao otajstvo i Anđelima skriveno - da ništa drugo ne zna i ne želi znati osim Isusa Krista raspetoga (usp. 1 Kor 2,2). Raduj se dakle i ti, jadni čovječe, siromašna, nenadarena i neuka ženo, znadeš li radosno trpjeti, jer tada znadeš više od najučenijeg doktora Sorbone, koji ne zna tako dobro trpjeti kao ti.

e. Udovima Isusa Krista

27. Vi ste udovi Isusa Krista (usp. 1Kor 6,15), koje li časti! A zašto moramo ovako trpjeti? Glava naša je okrunjena trnjem, a zar da udovi budu ružama okrunjeni! Glavu su pljuvali i prekrili je blatom na Križnom putu, a zar udovi da se na kraljevskim prijestoljima mažu mirisima? Glava nema gdje da se nasloni i otpočine (usp. Mt 8,20), a zar da se udovi po mekanom perju udobno izležavaju! To bi bila nečuvena nakaza.

Ne, dragi moji prijatelji Križa, ne varajte se: oni kršćani, koje vidite svagdje obučene po modi, fino urešene, učene i uobražene do smiješnosti, nisu pravi učenici, ni pravi udovi Isusa Krista raspetoga. Vi biste pogrdili ovu trnjem okrunjenu Glavu i istinu svetoga evanđelja, kad biste drugačije mislili. Bože moj, koliko ima nazovi kršćana, koji drže da su udovi Isusa Krista Spasitelja, a koji su njegove izdajice i progonitelji, jer dok se rukom križaju, dotle su mu u srcu neprijatelji.

Ako ste vođeni istim duhom i živite istim životom kao Isus Krist, vaša trnjem okrunjena Glava, tada budi spreman na trnje, bičeve, čavle; ukratko na križ, jer treba da učenik bude kao Učitelj, i udovi kao Glava. Kada bi i vama nebesa, kao sv. Katarini Sijenskoj, ponudila jednu krunu od ruža, a drugu od trnja, bez promišljanja izaberi za sebe poput nje trnovu krunu i pritisni je na svoju glavu, da budete slični Isusu Kristu⁶.

f. Hramovima Duha Svetoga

28. Vi dobro znate, prijatelji moji, da ste hram Duha Svetoga (usp 1Kor 6,19). Jednom će i vas Gospodin, Bog ljubavi, upotrebiti kao živo kamenje za gradnju nebeskoga Jeruzalema (usp Otk 21,2). Budite dakle pripravnici, za života biti odrezani, obrađeni i izvajani čekićem križa, da ne ostanete neobrađeno kamenje, kamenje koje ne služi ničemu, bezvrijedno je i baca se daleko. Čuvajte se, da se ne opirete kladivu, koje vas teše, pazite na ruku, koja vas okreće i na dljeto, kojim vas vaja. Možda ovaj ljubazni i okretni majstor iz vas želi isklesati jedan od prvih kamena temeljaca za svoju vječnu građevinu, ili jedan od najljepših kipova u svom nebeskom hramu. On, jer vas ljubi, iskusan je i zna što radi; dopustite mu neka radi po miloj volji. On udara sigurno i s ljubavlju, a ne promašuje cilja, izuzev kada ti, radi nestrpljivosti, učiniš udarce beskorisnima.

⁵ Sv. Ljudevit se često u svojim spisima vraća na ovaj pojam i njime bi htio kazati da je Križ za kršćane izvor svake mudrosti. Tako u djelu *Ljubav vječne Mudrosti* kaže: "Filozofi hvale svoje filozofske dokaze kao sredstva da postignemo tu mudrost. Alkemičari hvale tajne svog tajanstvenog proučavanja kojim žele doći do filozofskog kamena (kamena mudrosti), jer po njihovu mišljenju u njemu je sadržana mudrost" (br. 85.). Alkemija je jedna ezoterična znanost koja je imala svoj procvat u srednjem vijeku pa sve do 17. stoljeća. Alkemičari su nastojali pronaći način pretvorbe metala u zlato i opći lijek za svaku patnju.

⁶ Ovaj izvještaj o dvije krune je dobro poznat životopiscima sv. Katarine tako da je svetica u ikonografiji najčešće predstavljena sa krunom od trnja na glavi.

29. Duh Sveti uspoređuje križ:

- čas sa sitom što čisti dobru pšenicu od slame i pljeve. Kao što sito prevrće pšenicu tamo i ovamo, dopusti i ti, bez otpora Ocu obitelji, da te vije. Sad si u situ, brzo ćeš biti u njegovoj žitnici;
- čas opet Duh Sveti uspoređuje križ sa ognjem, koji žestinom svoga plamena čisti rđu sa željeza (usp 1Pt 1,7). Naš Bog je oganj, koji proždire (usp. Heb 12,29), oganj, koji ostaje po križu u duši zato, da je čisti, ali nipošto uništi, kao nekoć gorući grm.
- čas opet uspoređuje križ sa peći, u kojoj se čisti suho zlato strpljivo podnoseći vatru koja ga prokušava, dok nevaljano zlato nestaje u plamenu ognja i dima. Pravi se prijatelji Križa čiste u ognjenoj peći patnje i napasti svojom strpljivošću, a njegovi se neprijatelji svojom nestrpljivošću i mrmljanjem gube u dimu.

g. Jer treba trpjeti kao sveci ili kao prokletnici

30. Dragi moji prijatelji Križa, pogledajte veliku gomilu svjedoka, koji šuteći potvrđuju, što vam govorim. Letimice prisjetite se pravednoga Abela, kojega je ubio brat; pravednika Abrahama, tuđinca na zemlji; pravednika Lota, koji je bio prognan iz svoje domovine; pravednika Jakova, koga proganja brat; pravednika Tobiju, koji je oslijepio; pravednika Joba, koji osiromašen je bio ponižen i izranjen od glave do pete.

31. Sjetite se apostola i tolikih mučenika, koji su prolili svoju krv; spomenite se siromašnih, poniženih, prognanih i odbačenih djevica i ispovjednika, koji svi kliču sa sv. Pavlom: *Uprimo pogled u Isusa začetnika i završitelja vjere* (Heb 12,2), vjere koju mi imamo u Njega i njegov Križ. Trebalo je da On trpi i da po Križu uđe u svoju slavu.

Spomenite se, da je nježno i nedužno srce blažene Gospe, pokraj Isusa, da dna probo mač boli (usp. Lk 2,35), premda je bila čista od istočnoga i svakoga osobnoga grijeha. Žao mi je da ne mogu ovdje duže govoriti o njegovoj i njenoj Muci i pokazati da naše patnje nisu ništa u usporedbi sa onim što su oni trpjeli.

32. Pa zar poslije svega toga ima ikoga, koji ne bi htio nositi svoj križ? Pa tko među nama ne bi spremno pohrlio onamo, gdje ga čeka križ⁷? Tko da ne usklikne sa svetim mučenikom Ignacijem: “Neka trpim oganj, stratište, zvijeri i sve muke đavla neka navale na mene, samo da što prije budem sa Isusom Kristom”⁸

33. ko nećete da strpljivo trpite i predano nosite svoj križ, kao odabranici, tada ga morate nositi nestrpljivo i neprestano mrmljajući kao odbačenici. Slični ćete biti onim životinjama, koje su ričući vukle kovčeg saveza (usp. 1Sam 6,12); bit ćete slični Šimunu Cirencu koji nerado uze sam Križ Isusa Krista (usp. Mt 27,32). Na kraju dogodit će vam se isto što i zlom razbojniku, koji je sa visine križa pao u ponor pakleni.

Ova prokleta zemlja, na kojoj mi živimo, ne rađa blažene; u ovoj zemlji tmine, ne vidimo jasno, na ovom uzburkanom moru ne možemo ploviti mirno, napastima se ne može izbjeći bez borbe na ovom mjestu kušnje i na ovom ratnom polju, ne možemo proći bez uboda jer je zemlja zasađena trnjem. I odabrani i odbačeni moraju, htjeli ne htjeli, nositi svoj križ.

⁷ Sv. Ljudevit sam je bio prijatelj Križa i ovaj spis iznad svega odiše njegovim svetačkim iskustvom. Svi prvi životopisci sv. Ljudevita svjedoče o njegovoj ljubavi prema Križu. On sam pišući svojoj sestri redovnici kaže (prvi dio pisma imate u bilješci br. 16): “Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja, te ne vjerujem da na svijetu ima išta slade za mene od najgorčeg križa, kad je natopljen u krvi raspetoga Isusa i u mlijeku njegove božanske Majke. No, osim ove unutarnje radosti, imamo još jednu veliku korist kad podnosimo križeve. Želio bih da proživljavaš ono što ja proživljavam. Nikad nisam postigao toliko obraćenja koliko nakon najoštrijih i najnepravednijih zabrana.” (Pismo br.26.).

⁸ Ignacije Antiohiski, *Poslanica Rimljanima*, p.5. PG 5. st. 690.

Zapamtite ova četiri redka:

*Jedan od tri križa s Kalvarije
moraš mudro izabrati;
jer trpjeti, ili kao svetac ili kao pokajnik
ili kao nesretni prokletnik potrebno je.*

Dakle ne trpite li radosno poput Isusa Krista, ili strpljivo poput dobrog razbojnika, tada morate nevoljno trpjeti kao što je trpio zli razbojnik; morat ćete do dna iskapiti najgorči kalež bez ikakve utjehe koja proizlazi iz milosti, a k tomu okusiti svu težinu svoga križa, bez pomoći koja dolazi od Isusa Krista. Osim toga morate još nositi i drugi teret, što ga davao dodaje vašemu križu, a to je nestrpljivost, na koju vas navodi, tako ćete biti nesretni u društvu sa zlim razbojnikom na zemlji i ići ćete s njim u vatru.

2.3.2. Ništa nije tako korisno i slatko kao nositi Križ

34. Naprotiv, ako trpite, kako treba, tada vam križ postaje slatki jaram, što ga s vama nosi Isus Krist; pretvara se u dva krila duše, kojima se diže u nebesa⁹; postaje jarbol lađice, koja vas sretno i lagano vodi u luku spasenja.

Nosite strpljivo svoj križ pa ćete po sjaju ovoga križa, biti prosvjetljeni u vašim duhovnim tamama; jer tko ništa ne trpi u kušnjama malo zna (usp. Sir 34,10). Nosite radosno svoj križ, to će vas raspaliti ognjem božanske ljubavi “jer nitko ne može čisto i savršeno ljubiti Spasitelja, a da ne trpi”¹⁰.

Ruže se beru samo među trnjem; križ je podloga ljubavi Božje, kao drva ognju. Spomenite se lijepih riječi iz *Nasljeduj Krista*: “Što više sile nanosiš sam sebi strpljivim trpljenjem, to ćeš više napredovati u ljubavi Božjoj”¹¹. Ne očekivaj ništa veliko od onih finih i lijepih duša, koje odbijaju svaki križ od sebe i koje sebi neupadljivo ne nameću nikakav križ. Takova je duša zapuštena zemlja, koja rađa samo trnje, jer je nije mudar orač uzorao, obradio i prekopao; ona je stajaća, smrdljiva voda, koja nije dobra ni za pranje ni za piće.

Nosite vaš križ radosno, pa ćete naći u njemu pobjedonosnu snagu, kojoj ne samo što se neće moći oduprijeti vaši neprijatelji (usp. Lk 21,15), nego ćete u njemu okušati izvanrednu slast koja se ne može ni s čim usporediti. Da, moja braćo, znajte da pravi raj na zemlji jest nešto moći trpjeti za Isusa Krista. Pitajte sve svece i oni će vam odgovoriti, da nisu nikada kušali zanosnije radosti u svojoj duši, kao kad su trpjeli veće muke. “Neka dođu na mene sve muke đavla”, govorio je sveti mučenik Ignacije. “Trpjeti ili umrijeti”, reče sv. Terezija. “Ne umrijeti, nego trpjeti”, klicala je sv. Magdalena de Pazzi. “Trpjeti i biti prezren radi tebe, o moj Isuse”, tako je govorio sv. Ivan od Križa, a tako govorahu i mnogi drugi sveci kako se to čita u njihovim životopisima¹².

Vjerujte Bogu, moja braćo, kada se radosno trpi radi Boga, tada križ – kaže Duh Sveti - donosi svakovrsne radosti svim dušama. Radost, koju crpimo iz križa, mnogo je veća od one siromaha koji bi bio obasut najvećim bogatstvom; veća od radosti seljaka, koji bi bio uzvišen na prijestolje; trgovca, koji steče milijune; veća od radosti vojskovođe, koji slavno pobijedi i veća od radosti zarobljenika, kojega oslobodiše okova. Ukratko, zamislite i skupite sve najveće zemaljske radosti, radost jedne raspete osobe koja dobro trpi sve ih sadrži i nadilazi.

⁹ Usporedba preuzeta od sv. Augustina; usp. PL 36, 719.

¹⁰ Slobodni prijevod iz *Nasljeduj Krista* III. p.5, br.7.

¹¹ *Nasljeduj Krista* I, p.25. br.3.

¹² Usp. na primjer sv. Ivan Krizostom u PG 51, str. 155-164. Sam Montfort, kako nam svjedoče očevici, za vrijeme uspješnih pučkih misija u Vertou-u 1708. uskliknu “Koji križ biti bez križa!”

2.3.3. Ništa nije tako slavno kao nositi Križ

35. Radujte se dakle i kličite, ako vam Bog pošalje neki od težih križeva, jer time stičete najveća dobra, koja su na nebesima i u samom Bogu, a da sami to i ne primijetite. Veliki Božji dar je Križ! Kada biste to spoznali, dali biste služiti svete Mise, molili biste devetnice na grobovima svetaca, hodočastili daleko poput svetaca, samo da isprositate s neba ovaj božanski dar.

36. Svijet naziva križ ludošću, sramotom, bedastoćom, nepromišljenošću i nerazboritošću! Pustite neka govore slijepci. Njihova sljepoća, u kojoj samo ljudski i poprijeko gledaju na križ, dio je naše slave. Svaki put, kada nam prezirom ili progonom pripreme bilo kakav križ; oni nam darivaju dragulje, uzdižu nas na prijestolje, krune nas lovor – vijencima.

37. Što govorim? Čujte sv. Ivana Krizostoma: “Sva bogatstva, sve časti, sva žezla, sve najsjajnije krune careva i mogućnika nisu ništa, ako ih usporedimo sa slavom križa; križ nadvisuje slavu apostola i evanđelista. Rado bih ostavio nebesa, da smijem birati, veli ovaj Duhom Svetim nadahnuti svetac, da mogu nešto trpjeti za Boga, koji je na nebesima. Više bih volio zatvore i tamnice nego prijestolje kraljevstva. Ne bih toliko zavidio za slavom serafina, koliko za najvećim križevima. Ne cijenim toliko dar čudesa, kojima se izgone đavli, potresaju elementi, zaustavlja sunce, uskrisuju mrtvi, koliko čast trpljenja. Sveti Petar i Pavao su sa svojim okovima u tamnici slaviji nego li kada bivaju uzneseni do trećeg neba ili kad primaju ključeve Raja”¹³.

38. Uistinu – zar nije križ dao Isusu ime, *ime koje je iznad svakog drugog imena, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika* (Fil 2, 9-10)? Slava je osobe, koja dobro trpi, tako velika, da je nebesa, anđeli i ljudi i sam Bog radosno promatraju, kao najkrasniju pojavu, i kada bi sveci išta zaželjeli, bilo bi to da se povrate na zemlju, da nose bar koji križ.

39. Kada je ta slava već na zemlji tako velika, kolika će biti istom ona, koju zaslužuje križ na nebu? Tko će ikada moći protumačiti i razumjeti vječnu veličinu slave, koju rađa u nama jedan jedini čas, koji smo dobro nosili križ? Tko da pojmi istom veličinu slave (usp. 2 Kor 4,17), kojom rađaju u nebesima križevi, koje smo nosili cijelu godinu, ili mnoštvo križeva, koje smo nosili cijeli život?

40. Uistinu, dragi moji prijatelji Križa, nebo za vas pripravlja nešto velika, veli jedan veliki svetac, jer vas Duh Sveti sjedinjuje s Križem, od kojega s najvećom bojazni bježi cijeli svijet. Bog vas hoće uistinu toliko učiniti svecima, koliko ste prijatelji Križa, ostanete li vjerni svomu zvanju i nosite li križ na pravi način, to jest poput Isusa Krista.

2.4. I neka me slijedi!

41. Ali nije dovoljno trpjeti; davao i svijet imaju također svoje mučenike; moramo trpjeti i svoj križ, nositi hodajući stopama Kristovim. *Neka me slijedi* (Mt 16,24). To jest, neka nosi križ, kako ga je nosio Isus; i zato evo pravila koja treba opsluživati:

2.4.1. Pravila za dobro nošenje Križa

a. Ne nametati si križeve hotimično i vlastitom krivnjom

42. Ne nameći si križeve hotimično i vlastitom krivnjom; ne može se činiti zlo, da urodi dobrim (usp. Rim 3,8); bez posebnoga nadahnuća ne obavljaj loše svoje dužnosti zato, da te preziru ljudi. Naprotiv moramo nasljedovati Isusa Krista, o komu se kaže: *Sve je dobro učinio*

¹³ Epist. ad Ephesi. p.4. PG 62, 55.

(Mk 7,37), ne iz taštine ili sebeljublja, nego da se dopadne Bogu i pridobije bližnjega. Vršite li dobro svoje dužnosti, koliko možete, neće vam nedostajati protivljenja, ipak će vas prezirati, progoniti i prigovarati vam, a sve te nedaće poslat će vam Božja providnost i protiv vaše volje i vašega izbora.

b. Tražiti dobro bližnjega

43. Kada biste uradili nešto po sebi indiferentna, a vaš bližnji bi se poradi toga mogao sablazniti, i ako ne s pravom, ne činite toga, da tako spriječite “sablazan malenih”(usp. 1Kor 8,13), i taj herojski čin ljubavi, koji činite tom prigodom, vrijedi više nego li ono, što činite ili želite učiniti.

Ako li je dobro, što činite bližnjemu, nužno ili pače korisno, a poradi toga se bezrazložno sablazni bilo koja farizejska ili zlobna duša, tada pitajte za savjet iskusnoga i mudroga vodiča, da znate, je li ono, što hoćete činiti, uistinu nužno ili bar veoma korisno bližnjemu. Potvrdi li vam, tada to činite i dalje, pa pustite druge neka govore što hoće, samo ako vas ne priječe u vašem radu, i recite im tom zgodom, što je Isus odgovorio nekima od učenika, koji su došli k njemu, i rekli mu, da se farizeji sablažnjuju poradi njegovih djela i riječi: *Pustite ih, oni su slijepci* (Mt 15,14).

c. Diviti se svecima ne umišljajući da ćemo doseći uzvišenost njihovih kreposti

44. I ako je katkada bilo svetaca ili drugih velikana, koji su molili za križeve, preziranja i poniženja, iste tražili, a katkada si ih dapače sami pribavili svojim zasebnim ponašanjem, moramo dobro to upoznati i diviti se izvanrednom djelovanju Duha Svetoga u takovim dušama, pa gledajući ovakvu krepost moramo se istodobno sami u sebi poniziti, ne usuđujući se poletjeti toliko visoko, jer smo prema ovim brzim orlovima i ričućim lavovima samo pokisli pilići i umirujući psi.

d. Moliti od Boga mudrost križa

45. Vi možete, pače morate moliti, da vam Gospodin udijeli mudrost križa, to više, što je ona slatka znanost iskustva istine, i daje nam u svjetlu gledati najskrovitija otajstva vjere, a među kojima napose otajstvo Križa. Ovu znanost postizemo samo s velikim naporima, dubokim poniženjima i revnom molitvom. Trebate li ovaj kneževski duh, koji čini, da hrabro nosimo najteže križeve, ovaj slatki i dobri duh, koji čini, da nam je i najodurnija gorčina slatka u najplemenitijem i višem dijelu duše. Ovaj sveti i pravedni duh, koji traži samo Boga, ovu znanost križa, koja sve obuhvaća, ukratko, ovo neizrecivo blago, kojega dobra upotreba čini dušu posebnim Božjim prijateljem (usp. Mudr 7,14); tražite mudrost, molite za nju postojano i čvrsto, bez oklijevanja i bez bojazni da je nećete zadobiti (usp. Jak 1,5), pa ćete je nepogrešivo postignuti, a iz iskustva ćete jasno spoznati, kako je moguće moliti, tražiti i kušati križ.

e. U pogreškama se poniziti bez uznemirivanja

46. Jeste li pogriješili iz neznanja ili vlastitom krivnjom, pa ste tako greškom pribavili sebi više križeva, *ponizite se dakle pod moćnom rukom Božjom* (1 Pt 5,6), ali se nemojte svojevolumenno uznemirivati govoreći u sebi : “Ovo je, o Gospodine, jedna moja nova opačina”. Ako u grešci koju ste učinili ima i krivnja, primite poniženje poradi nje kao pokoru i zasluženu kaznu, a nema li nikakve krivice, neka vam to bude prilika za poniženje vaše oholosti. Često, da, vrlo često dopušta Gospodin Bog, da njegove najveće sluge, koje su se najviše uzvisile u životu milosti, čine pogreške, koje ih strahovito ponizuju, a to radi toga, da

ih ponizi pred njima samima i pred ljudima, da odvрати od njih oholost poradi milosti¹⁴, koje im daje, ili pomisao na dobro, što ga čine, da se – kako kaže Duh Sveti – *da se nijedan čovjek ne može ponositi pred Bogom* (1 Kor 1,29).

f. Bog nas ponizuje da nas pročisti od duha samodopadnosti

47. Budite uistinu uvjereni, da je sve, što je u nama, najvećim dijelom pokvareno po grijehu Adamovu i po našim osobnim grijesima, i to ne samo tjelesna sjetila, nego također moći duše. Niste li opazili, da Gospodin često puta odvraća oči svoje od darova i milosti, kojima nas je obasuo? Zašto? Naš pokvareni duh promatra te darove i milosti i djela, koja iz njih izvire, sa samodopadnošću i zlom nakanom i nadutošću, pa ih tako kaljamo i kvarimo. Kada dakle pogled i misli ljudskoga duha tako pokvare najbolja djela i božanske darove, što da tek reknemo o činima naše vlastite volje, koji su još pokvareniji nego li oni duha?

Nemojmo se čuditi, ako Gospodin u otajstvima svoga lica sakriva svoje odabranike (usp. Ps 31,21), tako da ih ne može okaljati ni pogled ljudski ni vlastito znanje. Što sve ne dopušta ljubomorni Bog, da ih tako može sakriti? Ne pribavi li im tolika poniženja? Koliko puta dopušta, da pogriješe? Ne dopušta li da ih muče mnoge napasti poput sv. Pavla (usp. 2Kor 12,7)? Zar ih ne pušta često biti u velikoj neizvjesnosti, nesigurnosti i tami? O kako je Bog čudnovat u svojim svecima i svetim putovima, kojima ih hoće dovesti do poniznosti i svetosti!

g. U križevima izbjegavati zamke oholosti i mudro shvatiti svoj križ

48. Čuvajte se dobro pa nemojte vjerovati poput oholih pobožnjaka, koji su puni samih sebe, da su vaši križevi veliki, ili da dokazuju vašu vjernost, ili da znače osobitu Božju ljubav prema vama. Takovo je mišljenje stupica duhovne oholosti, stupica namještena veoma lukavo, ali puna otrova. Vi morate vjerovati :

1. da vam vaša oholost i preosjetljivost pretvara slamku u brvno, ogrebotinu u veliku ranu, miša u slona, malu, u zrak bačenu riječ, tricu, u strahovitu pogrdu i okrutnu uvredu, a koja je ubiti ništa ;
2. da su križevi, koje vam šalje Bog, više ljubazne kazne za vaše grijehе (kao što uistinu i jesu), nego li dokaz kakove osobite milosti ;
3. da vas Bog, makar vam pošalje ne znam kako velike križeve, još uvijek neizmјerno štediti radi vaših premnogih i velikih grijehа. Naravno, veličinu svojih grijehа morate mjeriti prema svetosti Božjoj, koja ne trpi ništa okaljана, a koju ste vi pogrdili i napali svojim grijesima. Težinu vaših grijehа upoznat ćete, promotrite li Boga pritisnutog bolima, koji je pod teretom vaših grijehа bio razapet i umro, ili ako se sjetite vječnog pakla, koji ste tisuću i možda sto tisuća puta zaslužili ;
4. da vi sa strpljivošću, kojom trpite, i više nego mislite, miješate ljudska i naravna gledišta. To vam svjedoči ona pažnja, kojom štedite sami sebe, i potajno traženje utjehe, jadanje prijateljima, a moguće i vašem duhovnom vođi, nebrojene brze i fine isprike, one tužbe ili bolje tako fino prepredena i naoko kršćanski izrečena ogovaranja onih, koji su vam učinili ma kakvo zlo, mnoge smicalice i ona fina samodopadnost u vašem trpljenju, ono lucifersko vjerovanje, da ste veliki (usp. Dj 8,9)... Ne bih svršio nikada kada bih ovdje htio opisati sve smicalice i zakutna djela naravi čak u samom trpljenju.

¹⁴ Sv. Ljudevit kao duboki poznavalac ljudske duše i duhovnog života skupa s drugim svecima, vidi u potajnoj i duhovnoj oholosti najveću prepreku i rastu i ustrajnosti u milosti (usp. Ps 19, 13-14). U *Raspravi* Montfort naglašava Marijinu ulogu na tom putu čišćenja od svake mrlje sebeljublja (br. 146.).

h. Izvući korist više iz malih, nego iz velikih trpljenja

49. Upotrebi male križeve još više nego velike. Bog ne gleda toliko na trpljenje, koliko na vrstu trpljenja i način kako trpimo. Trpjeti mnogo i loše trpjeti znači trpjeti poput prokletnika; trpjeti mnogo i hrabro, ali za zlu stvar znači biti mučenikom sotone; trpjeti malo ili mnogo, ali za Boga, znači trpjeti poput sveca.

Možemo li birati križeve, tada birajmo naročito malene i skrivene, i ako su uz njih u isti čas vidljivi i veliki križevi. Ohola narav može tražiti napadne i velike križeve, dapače ih zahtijevati, izabrati i obujmiti, ali izabirati samo malene i skrivene križeve i nositi ih radosno može biti samo po djelu velike milosti i u velikoj vjernosti Bogu. Radite dakle poput trgovaca pred svojom blagajnom: upotrijebite sve, nemojte izgubiti ni najmanji komadić pravoga križa, makar da je samo ubod muhe i igle, ili ma kakova neugodnost od vašega susjeda, mala uvreda ili prezir, mali gubitak ma i jedne samo kune, kakav maleni duševni nemir ili mala bol nekog uda ili tjelesna nezgoda itd. Nastojte poput trgovca u dućanu iz svega crpsti korist, pa ćete brzo biti bogati u Bogu, kako je onaj trgovac novcem, jer je skupljao kunu po kunu u svoju blagajnu. U svakoj i najmanjoj protivštini, koja vas zadesi, recite : “Hvaljen budi Bog! Bože moj, hvala ti”. Tada onaj križ, koji hoćete steći, sakrijete u Božjem sjećanju koje je kao vaša blagajna, i ne mislite više na nj, osim da kažete : “Tebi, Bože moj, neka bude hvala!” ili : “Hvala ti Gospodine ili budi mi milosrdan!”

i. Ljubiti Križ ne osjećajnom nego razumskom i nadnaravnom ljubavlju

50. Kada vam velimo da ljubite Križ, ne govorimo vam o sjetilnoj ljubavi, koja bi bila samoj naravi nemoguća. Zbog toga razlikujte trostruku ljubav : sjetilnu ljubav; razumsku ljubav; vjernu i najsavršeniju ljubav, ili drugim riječima : ljubav koja proizlazi iz nižeg djela ljudskog bića i sjetilnosti; ljubav koja proizlazi iz plemenitijeg dijela čovječje naravi, to jest razuma, i ljubav najvišega dijela ili vrhunca duše¹⁵, a to je vjerom prosvijetljeni razum.

51. Bog ne traži od vas, da ljubite križ sjetilnom voljom, jer je put posvema pokvarena i grešna (usp. Iv 1,13), pa je sve, što proizlazi od nje, pokvareno, i ona se ne može vlastitom snagom podložiti ni volji Božjoj ni njegovom zakonu razapinjanja i Križa. Govoreći o toj volji, naš Gospodin je vapio na Maslinskoj gori: *Oče, neka ne bude moja, nego tvoja volja!* (Lk 22, 42). Kada niža sjetilna narav čovječja u Isusu, premda je bila posvema sveta, nije mogla ljubiti Križ neprekidno, koliko će više odbijati od sebe križ naša sjetilna narav!

Može se doduše dogoditi, da mi noseći križ kušamo sjetilnu radost poput svetaca, ali tu radost ne prouzrokuje naša sjetilnost, premda je putena, nego je izvor toj radosti u višem dijelu čovječje naravi, koja je tako puna božanske radosti Duha Svetoga, da se ta radost može odražavati i u nesavršenijem dijelu čovječje naravi. U tom času može razapeta duša klicati sa Davidom : *Srce moje i moje tijelo kliču Bogu živomu* (Ps 84,3).

52. Drugi način ljubavi križa koji ja nazivam razumskom ljubavi, i koja je u višem dijelu duše, u razumu je posvema duhovna. Ona izvire iz spoznaje sreće, koju imamo trpeći za Boga, i ovu sreću može i sama duša primijetiti, pa je ta spoznaja unutarnjim načinom jača i veseli. Ova ljubav, koju smo spoznali razumom, i ako je dobra, što više veoma dobra, ipak nije uvijek nužna, da trpimo radosno i božanski.

53. Zbog toga i uče učitelji duhovnoga života, da ima još jedna ljubav; i ljubav najvišega dijela ili vrhunca duše - ili kako kažu filozofi, to je ljubav duha- po njoj iako se ne osjeća u osjetilima nikakve radosti i ne vide razumom nikakvo veselje u duši, ipak se ljube i kuša u svjetlu čiste vjere, križ koji se nosi. Naša je pak sjetilna i nesavršena narav u borbi sva

¹⁵ Ova trostruka podjela duševnih moći je bila raširena u XVI i XVII stoljeću kada je naš svetac živio i pisao. Ona potječe od Renano - flamanske mistike i služi kao model za izraziti ljubav prema križu koja u isto vrijeme može biti doživljaj patnje, tame i boli u osjećajima koji se suprotstavljaju samom križu.

uzbuđena te uzdiše, tuži se, plače i traži utjehu, tako da govorimo sa Isusom Kristom: *Oče, neka ne bude moja, nego tvoja volja*, (Lk 22, 42) ili sa Blaženom Djevicom Marijom: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!* (Lk 1,38). Jednom od ove dvostruke ljubavi savršenijega dijela naše duše moramo dakle ljubiti i prigrliti križ.

j. Podnositi bez izuzetka sve križeve

54. Odlučite, dragi prijatelji Križa, nositi sve vrsti križeva bez iznimke i izbora: svako siromaštvo, svaku nepravdu, sve gubitke, sve bolesti, sva poniženje, sve protivštine, sve duhovne suhoće i napuštenosti, svaku unutarnju i vanjsku bol, a pri tome govorite: *Pripravno je srce moje, o moj Bože, pripravno je srce moje!* (Ps 57,8). Budite dakle spremni, da vas napuste ne samo ljudi nego i anđeli, prividno pače i sam Bog, da vas svi progone, izdaju, ogovaraju i kleveću, da vam zavide, riječju, da vas odbacuju svakom zgodom. Trpite glad, žeđ, oskudicu, progonstva, tamnicu, vješala i svakovrsne muke, makar to i niste zaslužili zlodjelima, zbog kojih vas okrivljuju.

Na kraju zamislite kada ste izgubili imetak, čast i kada su vas izbacili iz vlastite kuće poput Joba (usp. Job 2,7) i sv. Elizabete, kćeri ugarskoga kralja, i da su vas kao i Joba bacili u blato ili na smetlište, a vi ste puni čireva i otekline, a ipak vam nisu dali ni marame, da pokrijete rane svoje, ni komad kruha, da utažite svoju glad, što ne bi uskratili ni konju ili psetu. K svemu tomu pomislite još i to, da vas je povrh svih ovih muka Bog još pripustio svim napastima đavla i izvrgao njemu za plijen, a da nije ulio u vašu dušu ni najmanji tračak utjehe. Vjerujte čvrsto, da bi to bio za pravoga prijatelja Križa vrhunac božanske slave i prave sreće¹⁶.

2.4.2. Četiri poticaja za dobro trpjeti i preostala pravila

55. Želite li pomoći sebi kako bi dobro trpjeli, budi vam svet običaj promatrati četiri stvari :

a. Božji pogled

Prvo: Oko Božje, koji poput kakvoga velikoga kralja sa visokoga tornja radosno promatra svoju vojsku u bojnoj vrevi i hvali njezinu srčanost. Koga promatra Bog nebesa ? Careve i kraljeve na njihovim prijestoljima ? Ove često puta samo prezire. Velike vojne pobjede, drago kamenje, jednom riječju sve ono, što ljudi smatraju vrijednim i velikim, sve je to ništa u očima Božjim, što više sve je to Bogu samo odvratno (usp. Lk 16,15). Što dakle Bog gleda radosno, pa mu je ugodno da ga o tomu obavješćuju i anđeli i đavli ? Čovjeka, koji se bori za Boga protiv novca, svijeta, pakla i sama sebe; čovjeka, koji nosi radosno svoj križ. Nisi li vidio na zemlji veliko čudo, koje promatra čudeći se cijelo nebo, reče Gospodin sotoni; *Nisi li vidio moga slugu Joba (Job 2,3) koji trpi za mene?*

¹⁶ Možda više nego u bilo kojem drugom odlomku se da naslutiti osobno iskustvo križa sv. Ljudevita. Tako, on piše svojoj sestri: “ Živio Isus, živio njegov Križ! Kad bi ti znala za moje križeve i moja poniženja u pojedinostima sumnjam da bi tako živo željela da me vidiš, jer u svakom gradu gdje se nađem uvijek pružam jedan krak križa svojim najboljim prijateljima da ga nose, često protiv moje i njihove volje. Nitko me ne može podržati, niti se usuđuje izjaviti za mene a da zbog toga ne bi trpio, a često pada pod udar pakla, protiv koga se borim, svijeta komu se protivim i tijela koje progonim. Mravinjak grijeha i grješnika, što ih napadam ne pušta nikakva mira ni meni ni mojima. Uvijek u pripravnosti, uvijek na bodljikama, na oštrom kamenju, osjećam se kao lopta u igri: još nije udarena s jedne strane, već je biju s druge krutim udarcem. To je sudbina siromašnog grešnika. Tako sam bez odaha i bez odmora već trinaest godina, otkako sam izašao iz sv. Sulpicija. Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja....(nastavak teksta istog pisma imate u bilješci br.7), (Pismo br.26.).

b. Božja ruka

56. *Drugo:* Promatrajte ruku ovoga moćnoga Gospodina, koji dopušta svako zlo naravi, što nas stiže, od najvećega do najmanjega. Ista ruka, koja je u jednoj jedinjoj bitci uništila 100.000 ljudi (usp. 2Kr 19,35), dopustila je pasti listu sa stabla i vlasi s vaše glave (usp. Lk 21,18). Ruka, koja je teško udarila Joba, nježno vas se dotiče kakovom malom nevoljom, koja vas stiže. Istom rukom stvara dan i noć, dobro i zlo; dopustio je grijehe, što ih počinjamo, koji nas potresaju. Ne želi njihovu zlobu, ali je dopustio da budu učinjeni.

Kada biste dakle vidjeli pred sobom jednoga Semeja, koji psuje i vrijeđa vas, ili se nabacuje kamenjem za vama kao za kraljem Davidom (usp. 2 Sam 16,5s), tada pomislite u sebi: “Ne osvećujemo se, pustimo ga, neka čini, jer je Gospodin dopustio, da tako radi. Znam, da sam zaslužio svakovrsne pogrde, i s pravom me sada Bog kažnjava. Stani, ruko moja, i ne udaraj, i moj jeziče, ne govori ništa, ušuti. Ovaj čovjek ili ona žena, koji me vrijeđaju riječima ili činima, poslanici su Božji, koji dolaze u ime njegovog milosrđa, da se osvete na dobronam način. Ne raspaljujmo njegovu pravednost prisvajajući sebi pravo njegove odmazde. Ne prezirimo njegovo milosrđe, opirući se njegovim upravo blagim i ljubaznim udarcima iz straha, da on ne odgodi odmazdu svoje stroge i čiste pravednosti za vječnost”.

Gledajte, kako vas neizmjereno mudri i svemoćni Bog podržava jednom rukom, i ako vas bije drugom; jednom ubija, drugom oživljava; on ponizuje i uzvisuje, a obim rukama seže blago i moćno od početka do kraja vašega života. Blago, jer ne dozvoljava, da ste napastovani i mučeni, preko vaših sila; moćno, jer vas pomaže svojom milošću koja je dovoljna, da podnesete napast i tegobu, bila ona kako mu drago jaka i trajna. Podupire vas moćno, jer je Bog, kako Duh Sveti na usta Crkve govori, “vaša potpora na rubu ponora kraj kojega stojite; jer vas prati na putu, kojim ste lutali; jer je on vaša sjena u vrućini, što vas peče; vaše odijelo na kiši, koja vas moči i u zimi, za leda na kojem se smrzavate; vaša kola u kojima se odmarate, kada vas je već shrvao umor; vaša pomoć u nevoljama, koje vas stižu; vaš je štap, o koji se upirete na skliskim putovima, i vaša luka usred oluje, što vam prijeti brodolomom i propašću”.

c. Muka i Rane Isusa Krista rassetoga

57. *Treće:* Promatrajte Muku i Rane Isusa Krista rassetoga. On sam vam kaže: “O vi svi, koji prolazite putem punim trnja i razapinjanja, kojim sam i ja hodao, *promatrajte i gledajte* (Tuž 1,12). Promatrajte vašim tjelesnim očima, a i duša vaša neka razmotri u kontemplaciji, da li je vaše siromaštvo, golotinja, prezir, bol, zapuštenost jednaka mojoj. Pogledajte mene, koji sam nedužan, a vi se tužite, iako ste krivi”.

Isto tako nam Duh Sveti zapovijeda na usta apostola, da upremo svoj pogled na rassetoga Isusa (usp. Gal 3,1); on nam zapovijeda, da se naoružamo tom mišlju (usp. 1 Pt 4,1), koja je našim neprijateljima strahovitija nego li ma koje drugo oružje. Navali li na vas siromaštvo, poniženje, bol, napast i drugi križevi, oboružajte se štitom, oklopom i dvosjeklim mačem, to jest mišlju na Isusa Krista rassetoga. To je rješenje u svim poteškoćama i sredstvo za pobjedu nad svim neprijateljima.

d. Promatrati Raj koji je visoko i Pakao koji je duboko

58. *Četvrto:* Gledajte lijepu krunu, koja vas čeka na nebesima, ako dobro nosite svoj križ. Ova je nagrada patrijarhe i proroke uzdržavala u njihovoj vjeri i u progonstvima; oduševila apostole i mučenike u njihovom radu i mukama. “Više volimo, govorahtu patrijarsi s Mojsijem, biti potlačeni sa narodom Božjim, da budemo vječno, s njim sjedinjeni i sretni, nego li i časovito i grešno uživanje (usp. Heb 11, 24s.)...”

“Mi trpimo velika progonstva radi nade u nagradu”, govorahu proroci s Davidom. “Mi na smrt osuđene žrtve klanice, čudo svijetu, anđelima i ljudima radi našega trpljenja, mi smo odmet, anatema svijetu”, govorahu apostoli i mučenici sa sv. Pavlom, “radi neizmjerne veličine slave, koju u nama rađa ovaj čas lakoga trpljenja”. Pogledajmo nad nama u nebeskim visinama anđele, koji nam dovikuju: “Pazite, da ne izgubite krunu, koja je određena za ovaj križ koji vam je darovan, ako ga dobro nosite. Ne nosite li ga dobro, nosit će ga drugi i oduzeti vam krunu, kako se dolikuje”(usp. 1 Kor 4,9).

“Borite se hrabro i strpljivo trpite”, govore nam svi sveci, “i primit ćete vječno kraljevstvo”. Čujmo napokon Isusa Krista, koji nam kaže: “Plaću svoju dat ću samo onima, koji budu trpjeli i pobijedili strpljivošću” (usp. Ot 2,7).

Pogledajmo u dubinama pakla mjesto, koje zaslužujemo i koje nas tamo čeka¹⁷ sa zlim razbojnikom i svima prokletima, budemo li kao i oni mrmljali, nerado trpjeli ili žeđali za osvetom. Kliknimo sa sv. Augustinom: “Pali, Gospodine, udaraj, sijeci na ovome svijetu, da kazniš moje grijehе, samo mi ih oprostiš u vječnosti”.

e. Ne tužiti se na druge

59. Ne tužite se svojevolumno i ne mrmljajte nikada na stvorove, kojima se služi Bog, da vas bije. U tom razlikujte trovsne tužbe u nevoljama. *Prva* je tužba nehotična i naravna, to jest tijelo uzdiše, tuži se i plače; ostaje li duša, kako sam prije rekao, u svom višem dijelu pri tom odana Bogu, tada nema grijeha. *Druga* je tužba razborita, kazujemo li i izjadamo li svoje nevolje onima, koji nam mogu pomoći, primjerice poglavaru, liječniku. Ova tužba može biti nesavršena, ako je odviše nestrpljiva, ali nije grijeh. *Treća* je tužba grešna. Tužimo se na bližnjega, da se oslobodimo zla, što ga moramo od njega trpjeti, ili da mu se osvetimo, ili se opet jadamo na bol, koju moramo trpjeti, pa se s tom tužbom suglasujemo, ili smo još povrh toga nestrpljivi i mrmljamo.

f. Prihvatiti križ sa zahvalnošću

60. Nikada ne primajte nikakav križ, a da ga zahvalno i ponizno ne poljubite. Odlikuje li vas Bog dragi kakovim znatnijim križem, tada mu zahvaljujte posebice i molite druge, da mu zahvaljuju zajedno s vama. Nasljedujte onu siromašnu ženu, koju su prisilili na parnicu, u kojoj je nepravedno izgubila sav svoj imetak, a ona je dala zadnjim novcima još služiti svetu Misu, da se zahvali Bogu na primljenoj sreći i milostima.

g. Savladati samoga sebe i svakodnevno rasti u duhovnosti križa

61. Hoćete li postati dostojni primiti križeve koji će vam doći, a da im vi sami ne dodate ništa – a takovi su najbolji – tada si nametnite s privolom dobrog duhovnog vođe

¹⁷ I drugi sveci naglašavaju važnost meditacija o zadnjim stvarima naše vjere, pogotovu o paklu. Misao na pakao je poziv na vlastitu odgovornost u životu, a može biti i veliki poticaj za obraćenje i pokoru. Sv. Terezija Avilska u 32 poglavlju svoga životopisa govori kako joj je Isus u duhu pokazao jedno mjesto u paklu koje je svojim grijesima bila zaslužila. Svetica piše: “Gospodin je tada htio da vidim još više iz cijelog pakla. Kasnije sam imala drugo viđenje strašnih stvari, kaznu za neke poroke...Kad se sjetim toga, čine mi se sitnicom sve tegobe i bolovi i sve ono što mi ovdje možemo pretrpjeti, pa mi se čini da se žalimo bez razloga. Stoga ponovo kažem da je to bila jedna od najvećih milosti što mi ih je Gospodin udijelio zato, što mi je jako puno koristila da izgubim strah od nevolja i opreka ovog života i da se trudim podnositi ih i zahvaljivati Gospodinu što me je izbavio, kako mi se sada čini, od tako strašnih i vječnih zala”. (sv. Terezija Avilaska, *Moj život*, Zagreb 1997, st.182.); Slično iskustvo donosi i sestra Lucija, vidjelica iz Fatime, kada govori o duhovnom napretku blažene Jacinte: “Odgovaram na drugo pitanje: Kako je Jacinta onako malena uspjela postići tako velik duh pokore i žrtve?...Čini mi se da mogu navesti dva uzroka. Prvi: bila je to posebna Božja milost...drugi: viđenje pakla, pri čemu je vidjela prokletstvo duša koje u njega odlaze”. (*Memorie di suor Lucia*, priredio L. Kondor, Fatima 1988, st. 107 – 108.).

dragovoljne križeve. Na primjer, imate kakav nepotreban predmet, koji vam je osobito omilio, poklonite ga siromasima misleći: “Zar da ja obilujem, a Isus je siromašan”. Gadi li vam se ili ne mili koje jelo, kakav miris, ili vam je tegobna kakova krepost, uživajte to jelo, mirišite taj miris, vježbajte se u toj kreposti, pobijedite sami sebe.

Ljubite li brižno i s prevelikom nježnošću koju osobu ili stvar, želite li vidjeti nešto, udaljite se od nje, lišite se toga predmeta, koji vam godi, ne gledajte, šutite, sakrijte se, svrnite svoje oči drugamo. Mrzite li koju osobu ili predmet, idite često k njoj, svladajte sami sebe.

62. Ako ste dakle pravi prijatelji Križa, tada će vam ljubav, koja je uvijek dosjetljiva, pomoći da nađete stotinu svakojakih malih križeva, kojima ćete se neopazice obogatiti, a da se ne trebate bojati taštine, koja se često miješa sa strpljivošću, kojom podnosimo veće i očitije križeve. Budući da ste u malom bili vjerni Bogu, postavit će vas Gospodin nad mnoge (usp. Mt 25, 1s.), kako je obećao, to jest dat će vam mnoge milosti, poslat će vam mnoge križeve, a najposlije će vas nagraditi neizrecivo velikom slavom.

Sadržaj

Predgovor

Život sv. Ljudevita, glavni spisi, utemeljenje Družbe Marijinih Misionara monfortanaca i

Kćeri Mudrosti

Misionari monfortanci u svijetu i Hrvatskoj danas

Savršena posveta Isus Kristu u Mariji ili sveto ropstvo ljubavi

Skraćenice

PISMO PRIJATELJIMA KRIŽA

1. Prvi dio: UZVIŠENOST UDRUGE: “PRIJATELJI KRIŽA”

1.1. Uzvišenost imena: “Prijatelji Križa”

1.2. Dvije stranke

2. Drugi dio: PUT KRŠĆANSKOG SAVRŠENSTVA

2.1. Ako tko hoće ići za mnom

2.2. Neka se odrekne samoga sebe

2.3. Neka uzme križ svoj

2.3.1. Ništa nije tako nužno kao nositi Križ

a. Grešnicima

b. Božjim prijateljima

c. Božjoj djeci

d. Učenicima rassetoga Boga

e. Udovima Isusa Krista

f. Hramovima Duha Svetoga

g. Jer treba trpjeti kao sveci ili kao prokletnici

2.3.2. Ništa nije tako korisno i slatko kao nositi Križ

2.3.3. Ništa nije tako slavno kao nositi Križ

2.4. I neka me slijedi!

- 2.4.1. Pravila za dobro nošenje Križa
 - a. Ne nametati si križeve hotimično i vlastitom krivnjom
 - b. Tražiti dobro bližnjega
 - c. Diviti se svecima ne umišljajući da ćemo doseći uzvišenost njihovih kreposti
 - d. Moliti od Boga mudrost križa
 - e. U pogreškama se poniziti bez uznemirivanja
 - f. Bog nas ponizuje da nas pročisti od duha samodopadnosti
 - g. U križevima izbjegavati zamke oholosti i mudro shvatiti svoj križ
 - h. Izvući korist više iz malih, nego iz velikih trpljenja
 - i. Ljubiti Križ ne osjećajnom nego razumskom i nadnaravnom ljubavlju
 - j. Podnositi bez izuzetka sve križeve
- 2.4.2. Četiri poticaja za dobro trpjeti i preostala pravila
 - a. Božji pogled
 - b. Božja ruka
 - c. Muka i Rane Isusa Krista raspetoga
 - d. Promatrati Raj koji je visoko i Pakao koji je duboko
 - e. Ne tužiti se na druge
 - f. Prihvatiti križ sa zahvalnošću
 - g. Savladati samoga sebe i svakodnevno rasti u duhovnosti križa